

Acord entre la Unió Europea i el Principat d'Andorra sobre diversos aspectes en matèria de gestió de fronteres

L'Acord en poques paraules

La Unió Europea i el Principat d'Andorra han assolit un acord específic en l'àmbit de la gestió de fronteres i de la circulació de persones, adaptat a la situació geogràfica singular d'Andorra i als vincles específics de proximitat amb els estats veïns membres de la Unió Europea i de l'espai Schengen.

L'objectiu és facilitar la mobilitat —tant per a ciutadans andorrans com per a residents i visitants— sense controls fronterers sistemàtics, però reforçant al mateix temps la seguretat i la cooperació policial.

Què estableix l'acord, en poques paraules?

- Es podrà entrar i sortir d'Andorra sense passar controls fronterers sistemàtics amb França i Espanya.
- Els ciutadans andorrans continuaran viatjant per Europa, sense visat, per a estades curtes, com fins ara. En qualsevol cas, seguirà sent necessari portar un document de viatge vàlid, com el passaport.
- Els residents a Andorra que no són europeus podran viatjar per l'espai Schengen, sense visat, amb permís de residència a Andorra, per a estades curtes.
- Andorra manté la competència sobre els permisos de residència, però amb controls de seguretat reforçats amb França i Espanya.
- Es millora la cooperació policial i l'intercanvi d'informació per prevenir la delinqüència i la immigració irregular.

Punts clau de l'acord

- 1. Manteniment dels controls fronterers actuals**
 - No hi haurà controls fronterers sistemàtics de persones als passos fronterers entre Andorra i els estats Schengen veïns (França i Espanya).
 - Es manté la possibilitat de controls policials interns no equivalents a controls fronterers sistemàtics.
 - Es podrien reintroduir de manera temporal els controls fronteres de tipus sistemàtic en cas d'amenaça greu per a la seguretat, la salut pública o l'ordre públic.
- 2. Règim de circulació de persones**
 - Els ciutadans andorrans poden entrar a l'espai Schengen i circular-hi per a estades de curta durada (90 dies dins d'un període de 180 dies) sense visat ni controls EES o ETIAS.
 - Els residents legals a Andorra (nacionals de tercers països) poden viatjar a l'espai Schengen en un règim equivalent al dels nacionals andorrans.
- 3. Permisos de residència i seguretat**

- Andorra continua essent competent per expedir permisos de residència, com fins ara.
 - França o Espanya efectuen una **avaluació de seguretat prèvia** per als permisos de residència concedits a nacionals de tercers països.
 - Es reforça l'intercanvi d'informació i l'ús de bases de dades europees (SIS, VIS), sense accés directe d'Andorra als sistemes de la UE.
4. **Mesures compensatòries de seguretat**
- Cooperació policial reforçada, incloent-hi vigilància transfronterera, persecució en calent i operacions conjuntes.
 - Procediments clars per a la readmissió i el retorn de persones en situació irregular.
 - Garanties elevades de protecció de dades personals, alineades amb la normativa europea.
5. **Governança i seguiment**
- Creació del **Comitè Mixt UE-Andorra** per supervisar l'aplicació de l'acord, resoldre incidències i adaptar-ne els annexos tècnics.
 - Mecanismes de resolució de disputes i possibilitat de suspensió parcial en cas d'incompliments greus.

Preguntes freqüents

1. Andorra entra a l'espai Schengen?

No. Andorra no esdevé un país de l'espai Schengen, però aplica un règim molt similar pel que fa a la circulació de persones, adaptat a la seva realitat.

2. Hi haurà controls fronterers entre Andorra i França o Espanya?

No de manera habitual. L'acord elimina els controls fronterers sistemàtics de les persones que entren i surten de l'espai Schengen.

Només es podrien reintroduir temporalment en situacions excepcionals (seguretat, salut pública, emergències).

3. Què canvia per als ciutadans andorrans?

A la pràctica, un impacte imperceptible pels ciutadans:

- Poden continuar entrant a l'espai Schengen, sense visat, per a estades de fins a 90 dies dins d'un període de 180 dies.
- No hauran de passar per sistemes com l'ETIAS ni l'Entry/Exit System.
- Podran utilitzar els corredors ràpids ("EU/EEA/CH") als controls externs.

4. I per als ciutadans de la UE que venen a Andorra?

No hi ha cap canvi, poden entrar i quedar-se a Andorra fins a 90 dies sense cap tràmit especial, com fins ara.

Per a estades més llargues o per treballar, s'aplica la normativa andorrana habitual.

5. Què passa amb els residents a Andorra que són de fora de la UE?

- Poden viatjar per l'espai Schengen, i no únicament per França i Espanya com és el cas actualment, sense visat per a estades curtes.
- Per a les persones que vinguin a Andorra en règim de turista, el temps passat a Andorra compta dins del límit de 90 dies dins d'un període de 180 dies a l'espai Schengen.
- Per a les persones que estan a Andorra en règim de turista mentre demanen el permís de residència, aquest comptador de 90 dies s'atura a partir del moment que obtenen el permís de residència andorrà.
- Els permisos de residència andorrans tindran un format i una seguretat homologats als europeus.

6. Com es garanteix la seguretat?

- França o Espanya duran a terme una avaluació de seguretat, que implica consultar les bases de dades nacionals, internacionals i del sistema Schengen, abans que Andorra concedeixi un permís de residència a un nacional de tercer país.
- Es comprova que la persona no té una alerta a les bases de dades europees (com el Sistema d'informació Schengen).
- Hi ha més cooperació policial: intercanvi d'informació, operacions conjuntes i persecució transfronterera en casos greus.

7. Andorra tindrà accés directe a les bases de dades europees?

No. Andorra no té accés directe a les bases de dades Schengen, ja que no és un estat membre de l'espai Schengen, però coopera mitjançant França i Espanya, amb canals segurs i regulats.

8. L'acord canvia qui pot obtenir una residència a Andorra?

No canvia el principi bàsic.

Andorra continua decidint quins són els requisits per residir i treballar al país, segons la seva legislació. El que canvia és el procés d'autorització de residència, que incorpora més garanties de seguretat coordinades amb França i Espanya.

9. Serà més difícil contractar treballadors de fora de la UE?

No necessàriament, però el procés serà més estructurat i controlat:

- Andorra continua podent concedir permisos de residència i treball a nacionals de països tercers.
- Abans de concedir-los, la persona haurà de passar una avaluació de seguretat feta per França o Espanya.
- Si la persona no té alertes a les bases de dades, el procediment continua amb normalitat.

10. Aquesta avaluació pot fer que es denegui una residència?

Sí, només en casos concrets; per exemple, si:

- La persona té una alerta a les bases de dades consultades i representa una amenaça per a la seguretat, l'ordre públic o la salut pública dels països Schengen.
- La persona té una alerta activa al Sistema d'informació Schengen (SIS) que prohibeix l'entrada a Schengen d'aquesta persona o l'obliga a retornar al país d'origen.

En aquests casos, Andorra no pot concedir ni renovar el permís de residència.

11. Això pot alentir els terminis de concessió de residències?

L'acord fixa terminis clars, però l'avaluació de la seguretat pot prendre més temps:

- França o Espanya disposen de 28 dies, ampliables a 42 com a màxim, per fer l'avaluació.
- Si no hi ha una resposta dins d'aquest termini, s'entén que no hi ha objecció.
- Andorra podria emetre, en espera del resultat de l'avaluació de seguretat, una autorització d'activitat econòmica temporal.

Andorra pot valorar altres mecanismes de concessió de residència per escurçar aquests terminis, com la contractació en origen, que permet anticipar les avaluacions, o altres mesures, per minimitzar l'impacte d'aquests terminis, superiors als actuals.

12. L'Acord afecta les residències ja concedides?

- Les residències vigents continuen sent vàlides fins a efectuar el canvi de targeta de residència.
- Totes les targetes de residència s'han de canviar durant els dos primers anys d'aplicació de l'Acord.
- Per poder obtenir la nova targeta homologada, que dona dret a circular per tota l'àrea Schengen, caldrà superar l'avaluació de seguretat.
- Només en casos de no superar l'avaluació de seguretat es podria demanar la retirada d'un permís.

13. Els treballadors de països tercers podran viatjar més fàcilment per Europa?

Sí.

- Els residents legals a Andorra podran viatjar per l'espai Schengen sense visat per a estades curtes, mentre que fins ara els permisos de residència andorrans només eren vàlids per circular per Espanya i França.
- Per a les persones originàries d'estats tercers, cal tenir en compte que el temps passat a Andorra en règim de turista (no resident) compta dins del límit de 90 dies a l'espai Schengen.

14. Les empreses hauran de fer nous tràmits?

No directament.

- Els tràmits continuen fent-se davant l'Administració andorrana.
- Els mecanismes de cooperació amb França i Espanya són institucionals, no a càrrec de les empreses.

- Els terminis de contractació poden dilatar-se a causa de les noves avaluacions de seguretat, tot i que s'estableixen terminis clars.
- No obstant això, es preveuen autoritzacions d'activitat econòmica temporal que permetran al treballador iniciar l'activitat mentre es fa l'avaluació.

15. Canvia el model de residències passives o per inversió per als nacionals d'estats tercers?

- En aquests casos la residència s'ha de basar en una vinculació real i efectiva amb Andorra.
- No n'hi ha prou amb una inversió econòmica o un pagament administratiu per si sols.

Això consolida un model de residència basat en presència real, activitat i arrelament, no només en capital.

16. Què passa si es denega un permís de residència?

Si es denega un permís de residència:

- No s'emet ni es renova l'autorització per residir a Andorra.
- La persona afectada no pot adquirir ni mantenir el dret de residència.
- La decisió es comunica formalment a l'interessat, amb indicació de l'autoritat competent davant de la qual pot interposar un recurs.

En cas que la denegació es basi en una objecció de seguretat feta per França o Espanya, Andorra està obligada a respectar-la.

17. Es pot recórrer contra una denegació de permís de residència?

Sí, però no davant d'Andorra en tots els casos.

- Si la denegació es basa en motius de seguretat detectats per França o Espanya, el recurs s'ha de dirigir a l'autoritat del país que ha fet l'objecció, segons la seva legislació.
- Andorra informa l'interessat de quina autoritat és competent i de les vies de recurs disponibles.

18. La denegació afecta l'empresa o el contracte laboral?

Indirectament, sí.

- L'empresa no pot contractar ni mantenir una relació laboral si no hi ha autorització de residència i treball.
- No s'imposen sancions a l'empresa si ha actuat correctament i de bona fe.
- L'empresa haurà de buscar una alternativa (un altre candidat).